Inhoud

1. Voorstel Lente-Aanpak; nieuwe start naar Samen Schoon
   - Aanleiding en ambitie
   - Startmoment
   - Structuur van de Lente-Aanpak; *Ritme en continuïteit: klein en groot afwisselen*

2. Gebiedsgerichte aanpak gemeentelijke Reiniging en Afvalinzameling
   - Gebiedsgericht werken

3. Buurtgerichte schoonmaakacties: samen doen
   - Buurtinitiatieven
   - Scholen
   - Ondernemers
   - Woningcoöperaties
   - Afvaloverlast locaties
   - Acties om zwerfvuil te voorkomen

4. Slim inrichten: het Prullenbakkenoffensief
   - Prullenbakkenoffensief van Centrum, nu naar andere stadsdelen
   - 'Statiegeldproof' bakken

5. Tot slot
   - Wat willen we bereiken?

6. Samenvattend; aanpak in hoofdlijnen

7. Communicatie (bijlage)

1. Voorstel Lente-Aanpak; nieuwe start naar Samen Schoon

Aanleiding en ambitie

De openbare ruimte is van ons allemaal. Een schone stad draagt bij aan leefbaarheid, veiligheid en welzijn. Sinds een paar jaar zorgen verschillende omstandigheden (vanwege groei, gebruiksintensiteit, statiegeldvraagstuk, in combinatie met beschikbare middelen op niveau 'sober') ervoor dat we de stad niet schoon genoeg krijgen. Dit vraagt om een andere aanpak en een andere manier van werken.

In het kader Schoon en Afvalvrij 2025-2028 is aangegeven hoe we als gemeentelijke diensten slimmer kunnen werken. Er worden allerlei verbeterinitiatieven ingezet. Daarnaast is gebleken dat er ook gedragsverandering noodzakelijk is.
Mogelijkheid tot beïnvloeding hiervan is sinds januari 2026 gestart met gebiedsgerichte reiniging en regie vanuit de coördinator schone stad. Hiermee ontstaat een intensieve samenwerking met de gebiedsmakelaars in de stadsdelen die effectief kunnen bijdragen door hun intensieve kennis van iedere buurt en persoonlijke verbinding met bewoners.

Met de Lente-Aanpak versterken we deze beweging tot gerichtere aanpak van de gemeentelijke organisatie 'schoon', aansluitend bij de kennis van stadsdelen en bereidwillige hulp van Amsterdammers om in gezamenlijke verantwoordelijkheid te komen tot een schone stad.
De gemeente zorgt daarbij naast ophalen, vegen en legen, voor een optimale inrichting van de opruimmiddelen en voor de juiste regie om Amsterdammers te betrekken, en het vakmanschap van reinigers centraal te stellen.
Doel: bewustwording, plezier, trots en blijvend resultaat.

(NB: Extra gemeentelijke inzet is nodig in gebieden waar weinig buurtinitiatieven van de grond komen. Op dit moment is extra aandacht voor de H-buurt in Zuidoost. Extra inzet kan per periode wisselend worden ingezet.)

(NB: We richten ons in de Lente-Aanpak vooral op kleinschaliger maatwerk acties met bewoners en ondernemers. Binnen het Kader Schoon en Afvalvrij komen de lange termijn initiatieven aan bod die worden benoemd in de halfjaarrapportages.)

Startmoment

De Lente-Aanpak start op 21 maart met een grote gezamenlijke actie, aansluitend bij de Landelijke Opschoondag.

Structuur van de Lente-Aanpak; *Ritme en continuïteit: klein en groot afwisselen*

Deze dag is het begin van een langer traject, waarin kleine en grotere acties elkaar opvolgen en zichtbaar worden in buurten door de hele stad, met vooral ook blijvende aandacht en ruimte voor ideeën en initiatieven van bewoners, ondernemers en reinigers.

2. Gebiedsgerichte aanpak gemeentelijke Reiniging en Afvalinzameling

Gebiedsgericht werken

Belangrijk binnen de Lente-Aanpak is de herstart van gebiedsgericht werken van Reiniging, later dit jaar gevolgd door Afvalinzameling. Dit betekent dat vaste medewerkers werken in hun eigen buurt of gebied waardoor ze de specifieke omstandigheden, en de mensen uit de buurt leren kennen. Dit zorgt voor betere signalering van vervuiling en daarmee sneller en slimmer ingrijpen.

Vakmanschap kan beter worden ingezet. Er ontstaat meer herkenbaarheid en daarmee ook vertrouwen in de buurt. De inrichting van prullenbakken kan vanuit kennis worden aangepast aan de specifieke locatie. Het gebiedsgericht werken kan op deze manier de verbindende en aanvullende schakel zijn in aansluiting bij schoonmaakacties door bewoners.

(NB: In Oost was het nieuwe vaste reinigingsteam al uitgenodigd in het buurthuis om samen te komen bij een nieuwjaarsbijeenkomst van de buurt.)

3. Buurtgerichte schoonmaakacties: samen doen

Buurtinitiatieven (Regie coördinator Schone Stad)

Vanuit gebiedsmakelaars, wijkcentra, containeradoptanten en bewonersgroepen worden schoonmaak acties georganiseerd. Met een ontvangst in een buurthuis of café starten we om op verschillende locaties zwerfvuil op te ruimen. De gemeente (medewerker van Stadswerken en een gebiedsmakelaar van het stadsdeel) zorgt voor materialen en voor koffie/thee. Deelnemers van bewonersinitiatieven kunnen ook een sleutel van ondergrondse afvalcontainers krijgen om tijdens het prikken bijplaatsingen te kunnen opruimen. In Noord en Nieuw-West zijn bewoners via een app in contact met de aannemer van het maaicontract. Twee weken voor het maaien, krijgen bewoners een bericht, waarna ze met een groep zorgen dat zwerfvuil uit het gras wordt verwijderd.

De deelnemers worden betrokken en er is aandacht voor ieders verhaal. Er zijn flyers met data voor vervolgacties. De acties keren terug en krijgen ritme. Er wordt door de bewonersgroep een appgroep aangemaakt. In sommige groepen is er een digitale kaart waarop bewoners zich inschrijven om een eigen gekozen deel schoon te houden. Men vraagt ook om hesjes met een eigen groepsnaam zodat ze op straat herkenbaar zijn in de hoop meer mensen enthousiast te krijgen.

De gemeente zorgt in het actiegebied (wanneer mogelijk, en passend in het schema van de week) aanvullend voor extra reiniging. Dit is tot nu toe een succes. De bewoners halen het zwerfvuil grondig weg, de reiniging doet een veegronde om vooral de goten goed schoon te krijgen. De vaste reinigers van het gebied krijgen bekendheid bij gebiedsmakelaar, buurthuis en bewoners.
Op deze manier kan er gericht worden samengewerkt. De gemeente faciliteert door voldoende materieel, hesjes, koffie/thee. De inzet van bewoners kan op verschillende manieren worden aangevuld door de gemeente (extra vegen in maatwerk, verbeterde bakken-inrichting, kleine attentie).

Het effect van deze bewonersinzet is ontmoeting en een schone wijk.

(NB: een bewonersgroep werd door de gemeente uitgenodigd voor een bezoek aan de collectie Stadsreiniging Amsterdam. Ze werden daar bedankt voor hun inzet.)

Scholen

Ook scholen maken deel uit van de Lente-Aanpak. Er worden afspraken gemaakt met de schoolleiding. Zij bepalen hoe ze dingen willen organiseren. We brengen daar speciale kleinere prikstokken. Klassen zorgen samen voor een schone omgeving van hun schoolgebouw. Ook hier zal voor de kinderen op momenten iets (kleinschaligs) worden georganiseerd om te bedanken voor hun inzet.

We hopen dat het bijdraagt aan bewustwording en respect voor de openbare ruimte en tevredenheid over eigen inzet om te komen tot een schone omgeving. Aanvullend is het nog mogelijk om reinigers kort te laten vertellen over het werk; wat komen ze tegen? Wat helpt écht?

(NB: Sommige kinderen vroegen zelf aan de conciërge of ze in de pauze een prikstok konden lenen.)

Ondernemers

We werken samen met ondernemers. We faciliteren hen in het schoonhouden van de 25 meter rondom de onderneming door de regels goed uit te leggen en de ondernemers te voorzien van grijpers. Dit gebeurt in elk stadsdeel in zeven straten. Ook faciliteren we de Verenigde Bizzen en Ondernemersverenigingen Amsterdam (VBOA) met hun campagne 'Liever een schone Buur(t)' die binnenkort van start gaat.

Woningcoöperaties

Ook woningcoöperaties maken deel uit van de Lente-Aanpak. We maken afspraken met hen om afvaloverlast bij het in- en uithuizen te voorkomen. Samen met bewoners en de woningcoöperaties bedenken we passende maatregelen om afvaloverlast bij verhuizingen te voorkomen.

Afvaloverlast locaties

Sommige containerlocaties staan al lang op de lijst van de Aanpak Bijplaatsingen. Deze locaties worden gemonitord, waar mogelijk bewijslast verzameld en opgeruimd. De basis wordt zo op orde gebracht. Tegelijkertijd passen we maatwerk toe om het aantal bijplaatsingen te verminderen. Samen met bewoners, corporaties, scholen en verenigingen wordt het probleem geanalyseerd en wordt gezocht naar nieuwe oplossingen, of we herhalen oplossingen om te kijken of ze toch aan verbetering kunnen bijdragen. Deze groepen worden ook opgeroepen om deel te nemen aan de Lente-Aanpak. We zijn al gestart in Noord, Zuidoost en West.

Acties om zwerfafval te voorkomen;
Met de winkelstratenaanpak worden ondernemers betrokken in het schoon houden van het eigen winkelgebied, inclusief aanspreken op de 25 meter regel, en om te zorgen voor eigen afvalbakken wanneer nodig. Om de oorzaak van zwerfvuil door statiegeldzoekers te voorkomen is actie gericht op substantiële groei van het aantal inzamelpunten.

---

4. Slim inrichten: het Prullenbakkenoffensief en statiegeld

Prullenbakoffensief van Centrum, nu naar andere stadsdelen

Naast samen schoonmaken richt de Lente-Aanpak zich op structurele verbetering van de openbare ruimte via het prullenbakkenoffensief. Het uitgangspunt: *Niet te veel, niet te weinig — de juiste bak op de juiste plek.* De inrichting wordt bepaald door de reinigers in het gebied, op basis van dagelijkse praktijkkennis.
We zijn hiermee gestart in het centrum. Nu zetten we dit voort in de andere stadsdelen. De reinigers zullen, geleidelijk, en in samenspraak met gebiedsmakelaars, per plek de juiste inrichting bekijken naar gebruik, loopstromen en mate van gebruik en vervuiling. We hanteren nog wel de vastgestelde richtlijnen, maar passen die aan in maatwerk per locatie.

In het kader van zwerfvuil-preventie is er een start gemaakt met *statiegeldproof* bakken

Het Prullenbakkenoffensief werkt het beste in combinatie met gebiedsgericht werken: dezelfde mensen zien wat werkt, wat niet, en kunnen bijsturen.

(NB: De verenigde ondernemers van het Zuidplein hebben verzocht om prullenbakken te verwijderen. In de H-buurt Zuidoost onderzoeken we, op verzoek, wat mogelijk is om te komen tot verbeterde inrichting in samenspraak met woningcorporatie Rochdale)

Tot slot

Wat willen we bereiken:

De Lente-Aanpak; nieuwe start naar Samen Schoon is geen eenmalige actie, maar een structurele samenhangende campagne gericht op meer dan opruimen alleen:

- Bewustwording: vuil verdwijnt niet vanzelf
- Plezier: samen iets doen dat direct resultaat geeft
- Trots: bij bewoners én bij reinigers
- Respect: voor werk en openbare ruimte
- Gedragsverandering: minder vervuiling door meer eigenaarschap

Opmerkzaam blijven op:

- Samen schoonmaken. Slim inrichten. Effectieve regie. Vakmanschap. Samen trots op onze stad
- Gebiedsgericht werken als dragend principe van de Lente-Aanpak en het vervolg.
- Acties van bewoners moeten steeds merkbaar worden ondersteund door de gemeente. Dit helpt om het initiatief vol te houden en vergroot het gevoel van gezamenlijk eigenaarschap.

Beginnen, Doen, en Begeleidend Communiceren

Samenvattend: Aanpak in hoofdlijnen

1. **Gezamenlijke aftrap en continuïteit**
   Start Lente-Aanpak op 21 maart met een gezamenlijke actie, aansluitend bij de Landelijke Opschoondag. Gevolgd door een traject waar kleine buurtacties en grotere wijk- en stadsbrede acties elkaar afwisselen.
2. **Buurtgerichte schoonmaakacties**
   Via gebiedsmakelaars, wijkcentra, containeradoptanten en bewonersgroepen worden laagdrempelige acties opgezet om zwerfvuil in de eigen buurt te verwijderen. De gemeente ondersteunt flexibel met extra veegacties, materieel en kleine attenties. Acties keren terug en krijgen een herkenbaar ritme.
3. **Gebiedsgericht werken afvalinzameling en reiniging**
   Een belangrijk uitgangspunt is het herintreden van gebiedsgericht werken: vaste reinigers werken in hun eigen buurt. Zij kennen de wijk, weten waar probleemlocaties zijn en bouwen relaties op met bewoners en ondernemers. Dit vergroot vakmanschap, trots en effectiviteit en vormt de verbindende schakel bij bewonersinitiatieven.
4. **Slim inrichten: Prullenbakkenoffensief**
   Een onderdeel van de Lente-Aanpak is het prullenbakkenoffensief. Gestart in het centrum en geleidelijk uitgebreid naar andere stadsdelen, wordt per locatie gekeken naar het juiste aantal, type en plaatsing van prullenbakken. Met een goede inrichting is de verwachting dat zwerfvuil zal verminderen. Hierbij kunnen ook de verbeterd sluitbare prullenbakken bijdragen. De dagelijkse praktijkkennis van vaste reinigers is hierbij leidend. De aanpak verschuift van vaste richtlijnen naar maatwerk per locatie.
5. **Betrekken van scholen en jeugd**
   Scholen doen mee. Klassen ruimen samen de buurt op, krijgen uitleg van reinigers en worden bedankt met een passend moment. Dit draagt bij aan bewustwording en respect voor de openbare ruimte op jonge leeftijd.

De Lente-Aanpak is geen eenmalige actie, maar een structureel samenhangende aanpak (en campagne) waarin schoonmaken, slim inrichten en gebiedsgericht werken elkaar versterken. Door bewoners, scholen en reinigers te verbinden kan een beweging ontstaan naar een schonere, prettige stad met gedeelde verantwoordelijkheid.

Vooral veel kleine momenten. Amsterdammers uitnodigen om mee te doen en laten zien dat schoonmaken een gezamenlijke verantwoordelijkheid is. Ook medewerkers van de reiniging meenemen in het verhaal van samenwerking.

Aandacht voor de buurt; wijkcentra, buurthuizen, scholen, ondernemers. Kleine succesverhalen per buurt. Zichtbare aanwezigheid van reinigers. Houd de communicatie kleinschalig en dicht bij de wijk/bewoners

Beoogde effecten
De Lente-Aanpak richt zich op meer dan het opruimen van afval alleen. Verwachte effecten zijn:

- Toegenomen bewustwording en eigenaarschap bij bewoners
- Meer plezier en saamhorigheid in buurten
- Waardering en werkvoldoening bij reinigers
- Betere inrichting van de openbare ruimte
- Structurele vermindering van zwerfvuil

Rollen en inzet:

- Stadswerken en Gebiedsmakelaars: timing, regie en contact met bewonersinitiatieven
- Reiniging: Maatwerk in aansluiting bij acties. Zichtbare rol in buurt
- Communicatie: ondersteuning, formats, samenhang

Notes